

**EL LLIBRE
DE LA SETMANA**

La mort interminable del pare

PERFIL

TONI SOLER (FIGUERES, 1965) ÉS PERIODISTA, PRODUCTOR I PRESENTADOR DE TELEVISIÓ. ENTRE ELS LLIBRES QUE HA PUBLICAT DESTAQUEN 'HISTÒRIA DE CATALUNYA (MODÈSTIA A PART)', '14 D'ABRIL. MACIÀ CONTRA COMPANYS' I 'EL TUMOR'

PERE
ANTONI
PONS

L'escriptor Javier Marías ha dit en alguna ocasió que no perquè una persona que estimes sigui morta vol dir que per força hagi de deixar de comptar amb ella. És una frase preciosa i plena de veritat: les persones que hem estimat i que ens han estat importants viuen amb nosaltres fins al final.

Hi viuen, això sí, si els ho permetem, si no maldem per oblidar-les. Toni Soler (Figueres, 1965) tenia dotze anys quan al seu pare li van diagnosticar un tumor cerebral i setze quan la malaltia el va matar, però tant per la seva manera de ser com perquè el fet luctuós el va agafar en una època singularment embolicada de la vida –l'adolescència, aquesta tempesta perfecta d'arrogància,

inseguretats, vergonya i passió descontrolada–, mai va fer el dol com tocava, mai no el va plorar i, al llarg dels anys, pràcticament mai no en va parlar amb ningú.

Per a Soler, doncs, fer el dol pel pare mort era un compte pendent. Tant amb ell mateix com amb el pare. Significativament, es va posar a fer-lo just l'any passat, als 52 anys, que és l'edat que tenia el seu progenitor quan va emmalaltir. El resultat literari d'aquell procés de dol tan llargament postergat és *El tumor*, un tipus de llibre entre la confessió personal, el retrat familiar i l'assaig memorialístic que en la literatura catalana no és gaire habitual però que en l'anglosaxona és omnipresent, amb resultats tan dispars com els de qualsevol altre gènere.

Aquest tipus de llibres diguem-ne confessionals, però, tenen una particularitat respecte als altres gèneres, i és que posen damunt la taula una qüestió que en literatura és insignificant: la qüestió de l'honestat, o de la sinceritat. Si un llibre es presenta com una confessió, estableix un pacte tàcit amb el lector i aquest té tot el dret a esperar que la confessió sigui honesta o sincera. En el cas d'*El tumor*, diria que l'autor compleix la seva part del pacte. Vull dir que resulta contundent i creïble la manera com aborda la qüestió del dol endarrerit, com indaga en les possibles conseqüències que ha tingut per a ell endarrerir-lo –un divorci, uns nervis i un insomni gairebé crònic que l'han "portat pel camí dels ansiolítics"–, la manera com evoca l'adolescència –amb tota mena de desitjos, pretensions i complexos–, com intenta rescatar la personalitat del pare i

EL TUMOR
TONI SOLER
ANAGRAMA
158 PÀG. / 15,90 €

destriar-ne el que és real del que és l'hagiografia *post mortem* que en va construir l'amor devot de la mare i esposa viuda... Tot i que en conjunt el llibre té un fons d'afectes i de gràtituds, l'autor no es tracta amb amabilitat a ell mateix i no fa servir edulcorants per rememorar una família que, com totes, ja tenia problemes quan s'hi va afegir la tragèdia de veure com el *pater familias* es posava malalt, agonitzava, moria i deixava un buit irremplaçable.

Per molt confessional que sigui, però, un llibre com *El tumor* és, també, literatura. En aquest sentit, la sinceritat i l'honestat de la qual hem estat parlant fins ara són com tot en literatura: valen només si estan expressades amb bona prosa i si vehiculen sentiments precisos (però no obvius) i limpidos (però mai lacrimògens) i idees fortes i intel·ligents. Per evitar les caigudes en el sentimentalisme i les estridències melodramàtiques, Soler fa servir un to fred i analític, i això fa que mai sigui tou ni cursi. A la vegada, però, el distanciament anímic amb què maneja els materials que treballa en ocasions li impedeix d'expressar amb tota la seva magnitud el drama de la mort del pare i les incerteses o els drames que per a ell se'n van derivar.

En termes estilístics, aquesta militància en la fredor analítica fa que en certs passatges el text resulti una mica monòton, però com que Soler escriu bé –té una prosa clara i meta que diu coses substancials sobre els amors filials i els patèrns, sobre fer-se gran, sobre la memòria i el dolor–, el llibre es llegeix amb la barreja de desassossec i de plaer que provoquen els llibres intel·ligents i tristos. ♦♦

EL LLIBRE DE TONI SOLER ES LLEGEIX AMB LA BARREJA DE DESASSOSSEC I DE PLAER QUE PROVOQUEN ELS LLIBRES INTEL·LIGENTS I TRISTOS

PERE TORDERA